

PARTİ Gazetesi

KILAVUZUMUZ BİLİMSEL SOSYALİZM; SİLAHIMIZ, PARTİMİZDİR.

15 HAZİRAN 1971 / SAYI : 8 — TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN MERKEZ YAYIN ORGANIDIR — 50 KURUŞ

Şaban Yıldız Genel Başkan Vekili Oldu

PARTİMİZ, ESKİSİ GİBİ, ÇALIŞMAYA DEVAM EDECEK!

GÜNDEM

GÖZALTINA ALINMALAR

ŞABAN YILDIZ
Genel Başkan Vekili

Sıkıyönetimin başladığı tarihten bu yana Partimizin Genel Başkanı, iki Genel Sekreteri, bunlar dışında beş Merkez Yürütme Kurulu üyesi arkadaşımız içlerinde olmak üzere 19 Genel Yönetim Kurulu üyesi arkadaşımız gözaltına alınmış bulunmaktadır. Bu arkadaşlarımızın dışında, çeşitli il ve ilçelerdeki yönetici ve üyelerimizin gözaltına alındıkları haberleri Parti merkezine gelmektedir.

Yine Parti Merkezimize ulaşan haberlere göre, İstanbul ilinde gözaltında tutulan bazı yönetici arkadaşlarımızın bazı polis yetkilileri tarafından kanunsuz muamelelere maruz bırakıldıklarını öğrenmiş bulunuyoruz. İlgililerin bu gibi davranışlardan sakınmalarını ve kanun sınırları içinde kalmalarını, sorumluluklarına dikkatlerini çekerek, talep ederiz.

Türkiye'nin işçi ve emekçi sınıflarının siyasal örgütü olarak 1961 Anayasasının ve kanunların teminatı altında kurulmuş olan Anayasal hak ve özgürlüklere dayanarak faaliyette bulunan Türkiye İşçi Partisi, her türlü tedhiş ve şiddet hareketlerine karşı olduğunu bugüne kadar defalarca kesin olarak beyan etmiş ve Türkiye devrimci hareketi içinde bunun kavgasını vermiştir.

Oysa, en yüksek parti yöneticilerine karşı, geniş bir gözaltına alma kampanyası içinde yer aldırılarak, uygulanan gözaltına alma işlemleri, Türkiye İşçi Partisini hedef alan hesaplı ve plânlı bir hareket izlenimini ister istemez vermektedir. Bu çaba, en azından, Partimiz üzerinde devam ettirilegelen baskının yoğunlaştırılmak istendiğinin en son somut örneğini teşkil etmektedir.

Biz, Türkiye'de işçi ve emekçi sınıfların siyasal örgütü Türkiye İşçi Partisi olarak, sosyalizmi gerçekleştirme yolunda bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de tarihî görevimizi, her türlü güçlüğe rağmen, yılmadan ve usanmadan yerine getirmeye devam edeceğiz.

Bütün il ve ilçe örgütlerimiz :

a) Partiyi hergün açık tutacaklardır,

b) Bütün üyelerimizin Partiyle bağlarının devamlılığını sağlıyacaklardır,

c) İçinde bulunduğumuz şartların özellikleri gözönünde tutularak, üye ödentilerini ve bağışları her zamankinden daha etkili ve titiz bir şekilde toplıyacaklardır,

d) Gözaltına alınmış bulunan, alınmış olupda serbest bırakılan, haklarında tutuklama kararı çıkarılan Parti üyelerimizin isimlerini, görevlerini, gözaltına alınma ve serbest bırakılma ya da tutuklanma tarihlerini ve biliniyorsa bu işlemlerin gerekçelerini, en kısa sürede Genel Merkeze bildireceklerdir,

e) Gözaltına alınan arkadaşlar için bütün hukuki ve benzeri teşebbüsleri yapacaklar, imkânlar elvermezse avukat ve diğer ihtiyaçlar konusunda en kısa sürede Genel Merkeze bilgi vereceklerdir.

f) Partimizin sosyalist mücadelesinin ayrılmaz parçası olarak demokrasi mücadelesinin de öncüsü olduğu gözönünde tutularak, Parti üyeleri dışındaki ilericilerin benzer durumda olanlarından gelecek taleplerin imkanlar ölçüsünde karşılanmasına çalışılacaktır.

Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu 22 Mayıs 1971 gününde Düzce'de olağanüstü toplanmış ve Genel Başkan Behice Boran'ın «mücbir bir sebeple görevini fiilen yapamaz» duruma gelmesi halinde Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve eski Genel Başkan Şaban Yıldız'ın kendisine vekâlet etmesini kararlaştırmıştı. Genel Başkanımız Behice Boran, iki Genel Sekreterimiz Sait Çiltaş ve Şaban Erik ve Merkez Yürütme Kurulumuzun 13 üyesinden 9'unun tutuklanması üzerine Sayın Şaban Yıldız 26 Mayıs 1971 gününde Genel Başkan Vekilliği görevini üstlenmiş ve Partimizin il ve ilçe örgütlerinin acil görevleri konusunda aşağıdaki genelgeyi yayınlamıştır.

1 — 22 Mayıs 1971 günü Düzce'de olağanüstü toplanan Genel Yönetim Kurulumuz aşağıdaki kararı almıştır :

«Genel Başkan Behice Boran mücbir bir sebeple görevini fiilen yapamaz duruma geldiği takdirde Genel Yönetim Kurulu üyesi ve eski Genel Başkan Şaban Yıldız'ın kendisine vekâlet etmesine, o da mümkün olmadığı takdirde Genel Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Selik'in Genel Başkanlık görevini vekâleten görmesine karar verildi.»

2 — 26 Mayıs 1971 günü akşamı Genel Başkanımız Behice Boran, daha önceki günlerde iki Genel Sekreterimiz, iki Genel Sekreter Yardımcımız, Genel Saymanımız ve diğer iki Merkez Yürütme Kurulu Üyemiz gözaltına alınmış bulunmaktadır. Gözaltına alınan Merkez Yürütme Kurulu üyeleri sayı olarak Kurulun çoğunluğunu teşkil etmekte ve bu nedenle Merkez Yürütme Kurulu fiilen işgöremez durumdadır.

3 — Bu durumda, Genel Yönetim Kurulu adına ve ona karşı sorumlu olmak üzere Merkez Yürütme Kurulunun yetkileri ve görevleri, MYK yeniden toplanabilir hale gelinceye kadar, yukarıdaki karar gereğince, Şaban Yıldız tarafından kullanılacak ve yerine getirilecektir. Genel Başkan Vekili Şaban Yıldız bu görevini 26 Mayıs 1971 günü akşamından itibaren üstlenmiş bulunmaktadır. Genel Sekreterlik ve Genel Saymanlık görevleri Genel Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Selik tarafından yerine getirilmektedir.

4 — İl ve ilçe yönetim kurullarımız tüzüğümüz uyarınca normal çalışmalarına devam edecek, parti üyeleriyle en sıkı teması devam ettireceklerdir. Birlik ve beraberliğin en kuvvetli tutulması gereken günler yaşıyoruz. Partimiz bu dar ve sıkıntılı şartlardan dimdik ve sımsıkı bir dayanışma içinde çıkacak; yurdumuzda gerçek demokrasiyi, tam bağımsızlığı ve sosyalizmi gerçekleştirmek yolundaki şerefli görevine devam edecektir. Bütün örgütlerimizin ve üye arkadaşlarımızın kendilerine düşen görevleri şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da kararlılık ve disiplin içinde yerine getireceklerinden eminiz.

5 — Bütün il ve ilçe örgütlerimiz :

a) Partiyi hergün açık tutacaklardır,

b) Bütün üyelerimizin Partiyle bağlarının devamlılığını sağlıyacaklardır.

c) İçinde bulunduğumuz şartların özellikleri gözönünde tutularak, üye ödentilerini ve bağışları her zamankinden daha etkili ve titiz bir şekilde toplıyacaklardır.

d) Gözaltına alınmış bulunan, alınmış olup da serbest bırakılan, haklarında tutuklama kararı çıkarılan Parti üyelerimizin isimlerini, görev-

(Devamı Sayfa 3'de)

Demokrasi Cephesinin Acil Görevi Anayasayı korumaktır

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ÇABALARINA HAYIR!

9 Temmuz 1961 tarihinde halkoyuna sunulan T.C. Anayasası, daha 10. yılını dolduramadan, tarih sayfalarına itilmek tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Demokrasi cephesini teşkil eden tüm ilerici, demokratik, sol güçlerin âcil, ertelenmez görevi, sosyalizme açık olduğu Anayasa Mahkemesi'nce tescil edilen ve yüzyıllık bir demokrasi mücadelesinin en mükemmel ürünü olan 1961 Anayasası'na kıskançlıkla sahip çıkmak, onu savunmak ve korumaktır.

Parti Üst Yöneticileri Tutuklandı

Sıkıyönetimin 26 Nisan tarihinde ilânından bu yana geçen süre içinde, başta Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve iki Genel Sekreterimiz Sait Çiltaş ve Şaban Erik olmak üzere, mahallî ve Merkez düzeyde, yüzlerce TİP yönetici ve üyesi tutuklandı ya da gözaltına alındı. Her türlü anarşist-terörist ve şovenist küçük-burjuva milliyetçisi akım ve eylemlerin amansız düşmanı olduğunu defalarca ilân eden ve Türkiye devrimci hareketi içinde bunun mücadelesini veren Türkiye İşçi Partisi'nin yönetici ve üyelerinin tutuklanması ya da gözaltına alınması, ister istemez, son gelişmelerin asıl hedefinin T.İ.P., yani Türkiye'de demokrasi, sosyalizm ve bağımsızlık mücadelesinin biricik örgütü olduğu izlenimini uyandırmaktadır.

TUTUKLANAN PARTİ ÜST YÖNETİCİLERİ

Behice Boran (Genel Başkan); Genel Sekreterler Sait Çiltaş ve Şaban Erik; Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri Adil Özkol (Genel Skr. Yrd.), Osman Sakalsız (Genel Skr. Yrd.), Yalçın Cerit (Sayman), Sadun Aren, Bekir Yenigün, Turgut Kazan; Genel Yönetim Kurulu Üyeleri Hüseyin Ergün, Cemal Kıral, Güner Eliçin, Sabri Eryılmaz, Nihat Sargın, Süleyman Galioğlu, Yakup Erdem.

Ayrıca Partimiz kurucularından DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, Genel Yönetim Kurulu üyesi ve DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker ile DİSK üst yöneticilerinden Kemal Nebioğlu ve üyelerimizden Hilmi Güner, Şinasi Kaya sorgusuz sualsiz 26 gün göz altına alındıktan sonra salıverilmiştir.

İLLERDEN GELEN TUTUKLAMA HABERLERİ

Türkiye İşçi Partisi örgütünün bulunduğu illerden gelen haberlere göre, sıkıyönetimin ilânından bu yana geçen sürede 200'e yakın il ve ilçe yöneticisiyle üyesi gözaltına alınmış ya da tutuklanmış bulunmaktadır.

Anayasaya saldırıldığı gerekçesiyle bizatihî anayasayı rafa kaldırmak, temel hak ve özgürlüklerin kötüye kullanıldığı iddia edilerek temel hak ve özgürlükleri yok etmek, görülmüş, işitilmiş şey değildir. Bunu, bir benzetme yapmak gerekirse, «yemeğini döken çocuğa yemek vermemek» olarak nitelendirebiliriz. Biz, Türkiye İşçi Partisi olarak, bu ve benzeri her türlü anti-demokratik girişime karşıyız.

DEĞİŞTİRGE ANAYASANIN FELSEFESİYLE ÇELİŞİYOR

Devlet iktidarının tekelden, oligarşik şekilde kullanılmasına tepki olarak hayat bulan 1961 Anayasası, çeşitli **devlet iktidarı organları arasında siyasal iktidarın bölüştürülmesi ve bu organların, kendi aralarında, birbirlerine karşı belirli bir bağımsızlık durumu muhafaza etmeleri** temel ilkesine dayalıdır. Bu ilkeye göre, **devlet gücünün birbirlerine karşı bağımsız olan siyasal kurumlarının** (mahkeme, üniversite, siyasal partiler vb.) **karşılıklı etkileşmelerinden doğan güç dengesi, devlet gücünün ta kendisidir.**

«Kanun kuvvetinde kararname» uygulamasıyla uygulamasıyla devlet iktidarının tekelde, yürütme organında, toplanması; yargı organlarının bağımsız işleyişine ciddî kısıtlamaların getirilmesi ve «devlet güvenlik makemeleri»nin kurulabileceğinin öngörülmesi; üniversite ve TRT gibi özerk kuruluşların sıkı bir idarî denetim altına alınması; ve, nihayet, anayasanın «demokratik düzenin vazgeçilmez parçası» olarak nitelendirdiği siyasal partilerden yalnızca Meclislerde grubu olan partilerin anlaşılması, **gerçekleştirilmek istenen anayasa değişikliğinin «geriye doğru» olduğunu** açıkça ortaya koymaktadır. Anayasaya temel olan «etkileşmeden doğan güç dengesi» felsefesinin yerine, «tüm devlet iktidarı organlarının yürütme organına bağımlı olması» ilkesinin ikamesi, tek kelimeyle, Anayasanın özü ve sözüyle çelişmektedir.

AMAÇ, SOL ÖRGÜTLENME VE DÜŞÜNCENİN ÖNLENMESİDİR

Sol düşünce ve sosyalist partiler, yaşayan demokrasilerin ayrılmaz, vazgeçilmez ve zorunlu unsurlarıdır. Türkiye İşçi Partisi'nin görüşü odur ki, anayasa değişikliğinden güdülen amaç, anarşinin değil, **her türlü sol düşüncenin kökleşip yayılması ve geniş emekçi yığınlarının serbestçe örgütlenmesinin önlenmesidir.**

Anayasanın 11 ve 13. maddesine getirilen değişikliklerle, sınıf kavgası, «devletin ülkesi ve miletiyle bü-

(Devamı Sayfa 3'de)

T.İ.P. SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜNÜ SAVUNDU

Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuş bulunan 1317 sayılı kanun hakkında ilgili çeşitli tarafların sözcüleri, çağrı üzrine, 8 Haziran 1971 günü Anayasa Mahkemesi önünde görüşlerini sözlü olarak savundular. Bilindiği gibi, 1317 sayılı Sendikalar Kanunu Temmuz 1970 de yürürlüğe girmiş, ve 1963 te yürürlüğe girmiş bulunan 274 sayılı sendikalar kanunu'na geniş ölçüde değişiklikler getirmiştir. 1317 sayılı kanuna karşı kamu oyunda beliren tepkiler, söz konusu kanun henüz tasarı halinde iken başlamış ve kısa zamanda çok yaygın bir kanaat haline gelmiştir. Konu ile ilgili bilim adamlarının hemen hepsi bu kanunun Anayasaya aykırılığı yönünde çeşitli biçimlerde görüşlerini ortaya koymuşlar; Türk işçileri, çıkarlarına taban tabana zıt hükümler taşıyan bu kanuna kesinlikle karşı çıkmışlar, bu tavırlarını etkili bir biçimde ortaya koyabilmek için çeşitli demokratik ve anayasal mücadele vasıtalarından sonuna kadar yararlanmışlardır.

T.İ.P., 1317 sayılı kanuna başından beri karşıdır. Bu nedenle, söz konusu kanun yürürlüğe girer girmez, iptalini sağlamak için Anayasa mahkemesinde dava açanların başında T.İ.P. gelmektedir. 8 Haziranda sözlü açıklamada T.İ.P. bulunmak üzere Anayasa Mahkemesinde Genel Başkan vekilini temsilen konuşan söz cü de 1317 sayılı kanunun iptali yönündeki partinin ısrarlı ve kararlı tutumunu devam ettirmiştir. Aynı müzakerede DİSK, C.H.P. ve Türk-İş temsilcileri de açıklamada bulunmuşlardır. Bunlardan Türk-İş adına konuşan Türk-İş Genel Sekreteri hariç diğer ikisinin açıklamaları da bu kanunun Anayasa'ya aykırılığı yönünde olmuştur. Bir ara, kanunların himayesinde gelişmek istemediklerini ifade etmek zorunluluğunu duymuş bulunan Türk-İş Genel Sekreteri, yeni bir dönüş daha yaparak Anayasa Mahkemesi önünde 1317 sayılı kanunu savunmak gibi, bir sendikacı için bir havli talihsiz bir rolü oynamıştır.

Anayasa mahkemesinde ilk söz, T.İ.P. temsilcisine verilmiştir. T.İ.P. temsilcisi, 1317 sayılı kanunun Anayasaya aykırılığı yönündeki parti görüşünü usul ve esas bakımından olmak üzere ikiye ayırarak ifadelendirmiştir. Esasa ait olmak üzere, daha çok, sendika kurma hakkını fiilen ortadan kaldıran 9. maddeye karşı yöneltilen eleştiriler T.İ.P. temsilcisinin konuşmasında geniş bir yer tutmuştur. 9. madde belli bir faaliyet alanında sendika kurma hakkını orada çalışan sigortalı işçilerin üçte birini temsil şartına bağlamaktadır. Ülkemizde önemi gittikçe azalan işyeri sendikaları için böyle bir şart aranmamakla beraber henüz meclislerde bekletilen ve 275 sayılı kanunu değiştiren kanun tasarısının son şeklinde işyeri sendikalarının toplu sözleşme yapma haklarının kaldırılmış olduğu nazara alınırsa, işçi sınıfının içine düşürülmek istendiği durum bütün dehşetiyle ortaya çıkmaktadır.

Açıklamasında bir durumu belirten T.İ.P. sözcüsü, Anayasa'nın I. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin Demokratik bir Cumhuriyet olduğu hükmünün yer aldığına işaret etmiş ve hiç bir demokratik ülkede sendikaların kuruluşunun üye sayısı ile ilintili bir kıstasa bağlanmamış olduğunu örnekleriyle ortaya koymuştur. T.İ.P. temsilcisi, Avrupa ve Amerika ülkelerinde mevcut duruma ve tarihi gelişime değindikten sonra özetle şunları söylemiştir:

«Bütün bunlardan sonra, acaba biz 1317 sayılı kanunla yer yüzünde benzeri olmayan kendine özgü bir uygulamayı mı başlatmaktayız diye kendi kendimize sorabi-

(Devamı 3. Sayfada)

Sıkıyönetim Kanunu Hakkında Anayasa Mahkemesine Başvuruldu

Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, 15.5.1971 günlü Resmî Gazete'de yayınlanan 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 3. maddesinin (a), (b) ve (c) fıkraları ile 11 ve 15. maddesinin Anayasaya aykırı olması nedeniyle, Anayasa Mahkemesinde dava açılmasına karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesine verilen dava dilekçesinin bir örneğini aşağıda yayınlıyoruz.

İptal isteminde bulunan : Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulunun 22.5.1971 gün ve 22 sayılı kararı uyarınca Genel Başkan Behice Boran
İptali istenen : Resmî Gazetenin 15.5.1971 günlü nüshasında yayınlanan 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 3. maddesinin (a), (b) ve (c) fıkraları, 11 ve 15. maddesi

İptali istenen kararların Anayasanın hangi maddesine aykırı olduğu: Anayasamızın 15, 16, 17, 22, 25, 32, 124 ve 138. maddeleri,

İstemin Gerekçeleri :

A — GENEL OLARAK :

1402 sayılı yeni Sıkıyönetim Kanununun gerekçesinden de anlaşılacağı üzere 3832 sayı ve 1940 tarihli eski «Örfi İdare» kanunu 1961 Anayasası ile çelişmekte, toplumumuzun uzun bir mücadele sürecinden sonra ulaştığı demokratik haklar ve temel özgürlükler düzeyinin gerisinde kalmakta idi.

Genel gerekçesinde bu ihtiyacın dikkate alınması ile hazırlandığı ileri sürülen 1402 sayılı kanun ise hemen ilk bakışta görüleceği üzere tamamiyle aksine, eski kanundan da daha geri adımlar atılmasını öngörmekte, daha anti-demokratik düzenlemeler yapmaktadır.

Gerek birçok maddelerinden, gerekse hazırlanış şartlarıyla, kanunlaştığı ortamdan anlaşıldığı üzere 1402 sayılı kanun 1961'in haklar ve özgürlükler sistemini toplumumuza fazla gören anti-demokratik bir anlayışın ürünüdür.

Kanunun bu niteliğini belli eden bir başka gösterge de, şimdiye kadar çıkarılan Anayasaya aykırı kanunlar arasında Anayasanın açık hükümleri ile ençok çelişen yasama tasarrufu niteliğini taşımasıdır.

Kısacası 1402 sayılı kanun Anayasanın uygulanmaması, ısrarla Anayasaya aykırı kanunlar çıkarılması, Yüksek Mahkemenin iptal kararlarına rağmen bu aykırılıklarda direnilmesi ile yaratılan Anayasal buhrana paralel olarak Anayasayı çiğneme yolunda yeni adımlar atmakta hertürlü fikir özgürlüğünü yok sayan, üniversite kitaplıklarından ve bilirkişi dosyalarından kitap toplamaya kadar varan Anayasa dışı bir tutumu yansıtmaktadır. Bu anti-demokratik tutumun uzantısı olarak kanunun yapılmasında iki önemli Anayasal hataya düşülmüştür. Bunlardan birincisi Sıkıyönetimin işlem ve eylemlerinin Anayasanın 124. maddesi ve Bakanlar Kurulunun ilân gerekçesi sınırları içerisinde kalması gereğinin bir kenara bırakılmasıdır. Böylelikle sıkıyönetime Anayasada öngörülen sınırlar içerisinde Bakanlar Kurulunca çizilecek yetki alanlarını Bakanlar Kurulu düzenlemesinin dışına çıkılarak alabildiğine genişletilebilmesi imkânları yaratılmıştır.

Diğer taraftan Anayasanın 124. maddesinin son fıkrasındaki «durdurma» deyiminden hareketle Anayasanın kesin hükümleri ile güvence altına alınmış olan temel hak ve özgürlüklerin bu hükümler aleyhine kısıtlanabileceği noktasından hareket edilmiştir.

Halbuki Anayasamızın 11. maddesinde belirtildiği üzere temel haklar yalnızca «Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak ancak kanunla» sınırlanabilir. Buradan çıkan anlam ancak Anayasanın mahsusen kısıtlanabileceğini veya sınırlandırabileceği ifade ettiği hakların kanuni kayıtlara tâbi tutulabileceği, bunun dışındaki haklarla ilgili kanunların hiçbir kayıtlama hükmü getirmeksizin sadece hakların kullanılmasını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapabileceğidir. Anayasanın 11. maddesinin 2. fıkrasındaki kısıtlayıcı kavramlar da bütün temel haklarla değil fakat sadece (örneğin Anayasanın 13 ve 18. maddesinde olduğu gibi) kısıtlanması ve sınırlanması Anayasada öngörülen haklarla ilgilidir.

B — 1402 SAYILI KANUNUN 2. MADDESİNİN (a) ve (b) FIKRALARI ANAYASANIN 15, 16, 17 ve 124. MADDELERİNE AYKIRIDIR

Anayasamızın 15, 16 ve 17. maddeleri özel hayatın korunmasını düzenlemekte olup 15. maddenin birinci kısmı hem bu maddenin ikinci kısmına hem de 16 ve 17. maddelerine yön veren bir genel nitelik taşımaktadır. Bu bakımdan 15. maddenin ikinci kısmında ve 16. maddede anılan «yetkili mercii» meyanındaki sıkıyönetim komutanlıklarının «üst, özel kâğıt, eşya ve konut araması» da adli kovuşturmaya ilişkin olmak gerekir ve bunun 1402 sayılı kanunun 3. maddesinde de yeralması lâzım gelirdi. Ayrıca sıkıyönetimin bu alanlardaki işlem ve eylemlerinin de ilân gerekçesi ile bağlı olduğunun belirtilmemiş olması Anayasaya aykırı şekilde bir yetki aşımı imkânı yaratmaktadır. İptalini istediğimiz madde uyarınca ayaklanma tehlikesi karşısında bunu bastırmak için ilân edilen sıkıyönetimin, kumandanlığın ayaklanma ile hiçbir ilgisi olmıyan herhangi bir yeri, ayaklanma ile ilgisi olmıyan bir sebepten dolayı da aramak hakkına sahipmiş gibi bir anlam çıkmakta ve örneğin grev hazırlığı yapan sendika merkezinin sırf bu sebeple aranabilmesi, greve gitmek için gerekli olan belgelerin toplanıp götürülebilmesi gibi tüm Anayasal hakları fiilen ortadan kaldıracak yollar açılmaktadır.

1402 SAYILI KANUNUN 3. MADDESİNİN (c) FIKRASI ANAYASANIN 22 ve 25. MADDELERİNE AYKIRIDIR :

Anayasamızın 22. maddesinin ikinci fıkrası: «Yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde hakim tarafından verilecek kararlar saklı olmak üzere, olaylar hakkında yayın yasağı konamaz» diyerek yalnız hakimden gayrısının yayın yasağı koyamamasını öngörmekle kalmamış, hakimlerin bu kararı verebilmelerini dahi kanunda açık olarak sayılmış olan hallere inhisar ettirmiştir. Anılan fıkranın sansürle ilgili bölümü bu maddeye açıkça aykırıdır.

Aynı fıkranın «Sıkıyönetim Komutanlığınca basılması veya neşri yasaklanan kitap, dergi, gazete, broşür ve afiş gibi bilcümle matbu evrakı basan matbaaları kapatmak» yetkisini veren son cümlesi de Anayasanın «Basımevi ve eklentileri ve basın araçları, suç vasıtası olduğu gerekçesiyle de olsa, zapt veya müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz» şeklindeki 25. maddesine aykırıdır. Anayasa tasarısı gerekçesinde de belirtildiği üzere «Matbaaların kapatılmasının ne demek olduğunu pek acı tecrübelerle yaşamış olan memleketimizin bu yolu asla kabul etmeyen memleketler arasında yeralması tercih edilmiştir ve pek istisnai hallerde kendini gösterecek mahzurlar bu yolun açık olması halinde basın aleminin duyacağı huzursuzluğun yaratacağı mahzurlar yanında daha zayıf kalacaktır.» (Kâzım Öztürk, T.C. Anayasası, Ankara 1966 Sh. 1568) diye düşünülerek böylesine açık bir düzenlemeye gidilmiştir.

1402 SAYILI KANUNUN 11. MADDESİ, ANAYASANIN 138. MADDESİNE AYKIRIDIR.

11. Maddede öngörülen ve yürütme organına tâbi durumda ve bizzat onun içinde yeralan bir kurulca sıkıyönetim mahkemeleri hakimlerinin seçilmesi ve «usulüne uygun olarak» yani 353 sayılı kanunun 1. maddesi uyarınca Millî Savunma Bakanı, Başbakan ve Cumhurbaşkanınca atanması 138. maddenin son fıkrasındaki mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı kavramlarına aykırıdır. Sıkıyönetim Mahkemelerinde, örneğin Cumhurbaşkanına hakaret davalarının da görüleceği düşünülürse, sadece Cumhurbaşkanının bu atama işlemine karışmasının bile ne gibi büyük sakıncalar doğuracağı ortaya çıkar.

Esasen savcıların atama işlemlerinin dahi yürütme organının insiyatifi dışında yapılması gereği Yüksek Mahkemenizce hükme bağlanmış iken askeri hakimlerin atanmasının yürütme organına bırakılması düşünülemez.

Diğer taraftan Anayasanın 138. maddesindeki «askerlik hizmetlerinin gerekleri» kavramı hakim teminatını yokedici şekilde ele alınamaz. Esasen mahkemelerce hakim niteliği taşımayan subay üyelerin yer alabilmesi imkânının sağlanması bu kavramı yeteri kadar karşılamaktadır. Ayrıca Kurucu Meclis zabıtlarından da anlaşılacağı üzere bu kavram esas itibariyle disiplin suçları ile ilgili olarak yeralmıştır.

1402 SAYILI KANUNUN 15. MADDESİ, ANAYASANIN 30. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasamız, 30. maddesinin 4. fıkrası ile, yakalanan veya tutuklanan kişilerin «kişi güvenliğini» bizzat sınırlandırmış ve bunu «en yakın mahkemeye gönderilmek için gerekli süre hariç» 24 saat olarak tesbit etmiştir. Anayasanın kesin hükmü ile yaptığı bir sınırlamanın yasa hükmü ile genişletilmesi mümkün değildir. Hiçbir sorunluluk Anayasanın bu kesin hükmünün çiğnenmesine mesned olamaz.

1402 SAYILI KANUNUN 23. MADDESİ, ANAYASANIN 32. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Sıkıyönetimin sona ermesinden sonra da Sıkıyönetim Mahkemelerinin göreve devam etmeleri tabiî hakim kavramına ve olağanüstü mercii kurma yasağına aykırı düşer. Zira olağanüstü şartlarda ilân edilen ve sona ermesiyle bu olağanüstü şartların ortada kalmaması birbirine bağlı olan sıkıyönetimin hitamından itibaren bir daha ilânına kadar Sıkıyönetim Mahkemeleri olağanüstü mercii sayılırlar.

SONUÇ VE İSTEM :

Yukarıda açıklanan nedenlerle 1402 sayılı kanunun 3. maddesinin (a) ve (b) fıkralarının Anayasamızın 15, 16 ve 17. maddelerine; 3. maddesi (c) fıkrasının Anayasamızın 22 ve 25. maddelerine; 11. maddesinin Anayasamızın 138. maddesine; 15. maddesinin Anayasamızın 30. maddesine ve 23. maddesinin Anayasamızın 32. maddesine aykırılıkları sebebiyle iptal edilmelerini saygılarımla arzederim.

Behice Boran
Genel Başkan

Şili'de Eski İçişleri Bakanının Ölümünden CIA Sorumlu Tutuluyor

Geçtiğimiz hafta içinde eski sağcı İçişleri Bakanı Perez Zujovic makinalı tüfek ateşi ile öldürülmüştür.

Allende'in başkanlığını yaptığı Komünist ve Sosyalist partilerin de dahil olduğu Birleşik Halk Cephesi yönetimi bu siyasi cinayet üzerine güç duruma girmiştir. Allende derhal sıkıyönetim ilân ederek Birleşik Halk Cephesi'ni zor durumda bırakan olayı yaratanları aramaya başlamıştır.

Perez Zujovic'i öldürenlerin anarşist eğilimli «Halk İşçi Hareketi»ne üye oldukları sanılıyordu. Ne var ki soruşturma ilerlerken yapılan açıklamalar, işin daha değişik yanları olabileceği ihtimalini ortaya çıkartmıştır. Suikast tekniğinin «CIA» tarafından yönetilen komplolarda kullanılan tekniği andırdığı ileri sürülmüştür. «CIA»nın son cinayeti plânladığı iddiası, ülkeyi yöneten sol cephe koalisyonuna mensup iki siyasi teşekkülün bildirisinde yer aldığı için ayrı bir önem kazanmıştır.

Dünya'nın her yerinde olduğu gibi Lâtin Amerikada da değil Marksist, hafif sol bir rejime bile tahammül edemeyen ABD emperyalizminin Allende yönetimini devirmek için anarşistlerin arasında CIA aracılığı ile girmiş ve tahriklerle bu cinayeti işlettirmiş olması kuvvetle muhtemeldir.

Kesin olan husus, Allende'nin bu olay dolayısıyla önemli bir sınav geçirdiğidir.

BAŞKAN YILDIZ'IN ANAYASA ÜSTÜNE AÇIKLAMASI

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkan Vekili Şaban Yıldız, Başbakan Nihat Erim'in Anayasa değişikliği konusunda radyo ve televizyona yaptığı açıklama ile ilgili olarak basına aşağıdaki demeci vermiştir :

«Temel hak ve özgürlükleri kökünden ortadan kaldırmayı amaçlıyan Anayasa değişikliklerinin kamu oyuna Başbakan tarafından açıklanan gerekçeleri, bütünüyle hukuk anlayışından yoksun bir düşünce sistemini yansıtmaktadır. Başbakan açıklamasında «... Parlâmento üyelerinden ve kamu oyundan bu maddeler üzerinde serbestçe tartışmaya girmelerini rica ediyorum...» demektedir. Oysa bilinmektedir ki TRT ve basın resmî sansür altındadır. Anayasa Profesörleri dahil, bu tartışmanın tarafı olabilecek birçok aydın ve politikacı hapistedir. Bugüne kadar Anayasanın ve demokrasinin savunuculuğunu yapmış ve yapacak ve Anayasaya aykırı kanunlara ilişkin olarak Anayasa Mahkemesinde açtığı her 5 davadan 3'ünü kazanmış olan Türkiye İşçi Partisinin Merkez Yürütme Kurulunun 13 üyesinden 11'i tutuklu bulunması bunun açık örneğidir. Bu ortamda Anayasa değişikliklerinin özgürce tartışılabilmesinden söz etmek, kamu oyu ile alay etmek değilse, Anayasa değişiklikleriyle getirilmek istenen düzenin özgürlük ve tartışma serbestisi anlayışını göstermektedir. Başbakan «... Ancak Türkiye devamlı olarak sıkıyönetim altında yaşıyamaz... Şu halde Anayasadan başlıyarak kanunlarımızı o hale getirelim ki, bir ucu dışarda olan ve üç istikametten gelen tehlikeleri önliyebilelim...» diyerek değişikliklerin özünü ortaya koymaktadır. Getirilmek istenen, ayrıca bir sıkıyönetim ilânına ihtiyaç göstermeyen sürekli bir «sıkıyönetim»dir. Başbakanın bir saplantısı da Anayasa düzenine yapıldığını iddia ettiği saldırıları önlemek için, Anayasanın dayandığı esas ilkeleri temelinden değiştirme yolunu seçmiş olmasıdır. Önerilen değişikliklerle temel hak ve hürriyetlerin özünün yokedilmesi, özerk kurumların tasfiye edilmesiyle, Başbakanın korumayı yükümlendiği 1961 Anayasasının temel unsurları ortadan kaldırılmaktadır. Özgür düşünceyi keyfince gruplara ayırıp kendi görüşüne uygun olmayanlara özgürlük tanınmamasını savunan Erim'e, eğer kendisi bugün iktidarda olmasaydı bu mantıkla hiçbir özgürlük tanımamak gerekirdi. Çünkü Erim bugünkü Anayasanın temel ilkeleriyle uyuşmamaktadır ve onları değiştirmeye çalışmaktadır.

1961 Anayasasının sağlamış olduğu demokratik hak ve özgürlüklerin, her türlü anti-demokratik girişime karşı korunması yönünde çeşitli kişi ve kurumların seslerini yükseltmeye başlamaları, demokrasinin ve demokrasi cephesinin geleceği bakımından olumlu ve önemli bir gelişmedir.»

—O—

Partimiz eskisi gibi Çalışmaya devam edecek

(Baştarafı Sayfa 1'de)

lerini, gözaltına alınma ve serbest bırakılma ya da tutuklanma tarihlerini ve biliniyorsa bu işlemlerin gerekçelerini, en kısa sürede Genel Merkeze bildireceklerdir,

e) Gözaltına alınan arkadaşlar için bütün hukuki ve benzeri teşebbüsleri yapacaklar, imkânlar elvermezse avukat ve diğer ihtiyaçlar konusunda en kısa süerede Genel Merkeze bilgi vereceklerdir,

f) Partimizin sosyalist mücadelesinin ayrılmaz parçası olarak demokrasi mücadelesinin de öncüsü olduğu gözönünde tutularak, Parti üyeleri dışındaki ilericilerin benzer durumda olanlarından gelecek taleplerin imkânlar ölçüsünde karşılanmasına çalışılacaktır.

6 — Bütün il ve ilçe örgütlerimiz :

a) Genel Merkezden özel talimat olmadıkça, bildiri yayınlamıyacaklar, gazete ve benzerleri yoluyla Parti görüşü açıklamıyacaklar ve demeç vermiyeceklerdir,

b) Genel Merkezin yolladığı genelgelere ve talimata kesin olarak uyacaklardır,

c) Genel Merkezden gönderilecek genelgelerin ve talimatın gereğini ve açıklamaları derhal üyelere duyuracaklardır,

d) Bugünkü olağan olmıyan şartlar altında Partimizin görevlerine yerine getirebilmesinin, bu şartlardan geçerek niteliğini daha da geliştirmiş, pekişmiş ve güçlenmiş olarak çıkmasının tek şartının bütün Parti örgüt ve üyelerimizin **kesin** bir disiplin içinde ve tam bir kararlılıkla yukarıdaki hususların yerine getirilmesi olduğu açıkça bilinmelidir.

Bugün Parti görevininin en somut belirlenmesi tam ve kesin disiplin ve kararlılıktır.

Sosyalizm için elele mücadelemizde başarı dileklerimle, gözlerinizden öperim.

Şaban Yıldız
Genel Başkan Vekili

—O—

Basının suskunluğu

(Baştarafı Sayfa 4'de)

rek büyüyen ölçülerde ülke yaşantısında ağır basmasını, bazı sosyal çevreler, haklı olarak istemeyebilir. Ancak bu, TİP'in temel niteliğini ve tarihsel görevini değiştirecek bir etken değildir.

Son zamanlarda, TİP'le ilgili tartışmalar yeniden yoğunlaşmıştır. Üstelik, bu tartışmalarda, TİP'in her zaman karşı çıkmış olduğu romantik ve anarşik sol grupların parti dışındaki varlığı da, partiye karşı gerekçe gösterilmektedir. TİP'in sosyalist ve insancıl açıdan ele aldığı bazı sorunları sırf ırkçı düşüncelerle benimseyenlerin partiye sızma teşebbüslerinin varlığı öne sürülmektedir. Ancak, sosyalist partiden yoksun bir demokrasi düşünülemeyeceği gibi, bu günkü sosyal ve ekonomik düzeye ulaşmış bir Türkiye'nin siyasal işçi örgütünü yaratmaması da düşünülemez.

TİP, geçmişte işçi ve köylü kitleleri yararına olan çalışmalarını, gelecekte daha büyük ölçüde sürdürmeye namzet bir partidir. Bu bakımdan, geçmişte olduğu gibi gelecekte de Türkiye'nin siyasal yaşantısında önemi ve özelliği olan bir yer tutacaktır.

Anayasa değişikliği çabalarına hayır

(Baştarafı Sayfa 1'de)

tünlüğü»nü bozucu bir olay olarak sınıflandırılmaktadır. Sınıf kavgasıyla kastedilen nedir? Sınıf mücadelesi mi? Eğer böyleyse, bu maddelerden hareketlenerek, her türlü sınıfsal hareketin önlenmesi yoluna gidilebilecektir. Parti gibi, sendika gibi sınıfsal bir taban üzerinde yükselen her türlü örgütlenme yasaklanabilecek; işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin bir yöntemi, «sınıf mücadelesinin ekonomik alanda cisimleşmesi» olan grevler önlenebilecektir. Oysa, Türkiye, 10 Haziran 1946 tarihinde, «sınıf esasına dayalı cemiyet kurma» yasağının kaldırılmasıyla birlikte, bu aşamayı çoktan geride bırakmıştır.

Anayasada öngörülen değişiklikler arasında, bir de, Meclislerde grubu olmayan siyasal partilerin ve üniversitelerin Anayasa Mahkemesine müracaat edememeleri hükümü yer almaktadır. Faşist ve baskıcı iktidarların Anayasa-dışı davranışları, bugüne kadar, daima, karşısında Türkiye İşçi Partisi'ni bulmuştur. Bu «masum görünüşlü» değişiklik, hâkim sınıf iktidarlarının anayasa-dışı faaliyetini her fırsatta Anayasa Mahkemesi'ne götüren ve Anayasa Mahkemesinde açtığı her 5 dâvâdan 3'ünü kazanan T.İ.P.'ni, saf dışı etmek amacını gütmektedir. Bu teşebbüsün de boşa çıkarılması, demokrasi için mücadelenin gündeminde ön sıraları tutmaktadır.

Anayasa değişiklikleri, «yetkili» olarak adlandırılan bir merciin, mahkeme kararına ihtiyaç duymaksızın, temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanabilmesi ve «zararlı» olarak adlandırılan yayınları basan basımevlerinin kapatılabilmesini öngörmektedir. Böylece, «sıkıyönetim» uygulaması kalksa bile, «sıkıyönetimin devamı» yolları araştırılmaktadır.

Yargı organlarının, TRT ve üniversitenin siyasal iktidar karşısındaki bağımsızlık durumlarına son vermeyi amaçlayan düzenlemeler ve yürütme organına «kanun kuvvetinde kararname» çıkarma yetkisini tanıyan hükümler, «devlet iktidarı» anlayışında, bir geriye-dönüşü temsil etmekte ve devlet gücünün diğer bütün kesimlerini yürütme organına bağımlı kılmaktadır.

Anayasa değişikliklerinin temelinde yatan anti-demokratik eğilimlerin hiç bir tartışmaya yer bırakmayacak açıklıkla suyüzüne çıktığı şu sırada, **tüm ilerici ve demokratik güçlerin payına düşen aslî ve âcil görev, «anayasanın korunması» temel ilkesi etrafında sıkı sıkıya kenetlenmiş bir demokrasi cephesi oluşturmaktır.**

—O—

Partimize mali katkıda bulunun

PARTİMİZİ İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ DÖNEMDE DESTEKLEMEK DAHA ÇOK MALİ KATKIDA BULUNMAYA BAĞLIDIR.

ÜYELERİMİZ VE PARTİ SEMPATİZANLARIMIZIN BÜTÜN GÜÇLERİYLE PARTİMİZE KATKIDA BULUNMALARI ONA SAHİP ÇIKMALARI GEREKMEKTEDİR.

TİP Sendika Özgürlüğünü Savundu

(Baştarafı Sayfa 2'de)

liriz. Hemen belirtelim ki sendikaların kuruluş şartını üye sayısının çokluğuna bağlayıcı hükümler taşıyan bir kanun ilk defa Türkiye'de yürürlüğe girmiyor. Fakat maalesef bu konuda verilebilecek bir iki örnek faşist rejimlere münhasır kalmaktadır».

T.İ.P. sözcüsü bu konuda örnek olarak 1926 da İtalya'da Mussolini'nin çıkardığı bir kanunun, sendika kurma hakkını, ilgili faaliyet alanında çalışan işçilerin % 10 unu temsil şartına bağladığını; Brezilya'da ise Diktatör Vargas'ın 1943 te çıkardığı kanunda öngörülen oranın 1/3 olduğunu belirtmiş ve bu toplumların içine düştükleri huzursuzluk ve felâketlerle söz konusu kanunlara hakim olan anlayış arasındaki bağlantı üzerinde durmuştur.

T.İ.P. temsilcisi daha sonra, 1317 sayılı kanunun öngördüğü gibi, bir sendikanın kurulduğu anda 1/3 oranını sağlamasının imkansız olduğunu anlatırken demiştir ki «Bir sendika için uzun vadeli bir hedef olabilecek bir durum kuruluş şartı olarak aranmaktadır. Sendikanın kurulmasını bir insanın doğumuna benzetirsek hem doğum serbesttir denilmekte hem de doğacak bebeğin ağzında 32 dişin tam olması şartı ileri sürülmektedir.»

1317 sayılı kanun, sözde sendika sayısını azaltmak, güçlü sendikaların kurulmasını sağlamak için çıkarılmaktadır. T.İ.P. temsilcisi bu gerekçelerin ciddi bir dayanağı olmadığını güçlü sendikaların ancak mutlak bir sendikal özgürlük ortamında doğabileceğini tarihsel gerçeklere atıfta bulunarak ortaya koymuştur.

Çalışanların serbestçe sendika kurmalarını öngören Anayasa'nın 46. maddesinin bu kanunla açıkça ihlal edildiğini belirten T.İ.P. sözcüsü, bu kanunla bir kısım sendikaları kapatmak amacının güdüldüğü konusu üzerinde durmuştur.

Geçen yıl toplanan Türk-İş kongresinde o zamanki Çalışma Bakanı'nın «Bu kanunla rejim düşmanı sendikaların kapatılacağı»nı söylediğini ni hatırlatan temsilci, bu konuda şu görüşleri ifade etmiştir.

«Bir sendikanın üye sayısı ile rejim düşmanlığı arasında bağlantı kurulmasını bizim mantığımız almamaktadır. Rejim için tehlikeli olan, hiç bir demokratik ülkede bir benzeri bulunmayan hükümler taşıyan 1317 sayılı kanundur.»

T.İ.P., 1317 sayılı kanunun iptalinin topyekün işçi sınıfı bakımından yararlı olacağı görüşündedir.

T.İ.P.'nin Bir Müracaatı Daha Kabul Edildi

Kuruluşundan bu yana, anayasanın tastamam ve eksiksiz uygulanması için mücadele eden ve bu mücadelenin bir parçası olarak, egemen sınıf iktidarlarının anayasaya aykırı yaşama çabalarını Anayasa Mahkemesine başvurarak önleyen Türkiye İşçi Partisi, bir müracaatında daha haklı çıkmıştır.

Eski Demokrat Parti'lilere siyasal haklarının iade edilmesi yönündeki Anayasa değişikliğini Anayasa Mahkemesi'ne götüren Türkiye İşçi Partisi, yüksek mahkemede haklı bulunmuş ve Anayasa Mahkemesi'nin kararıyla, 1961 Anayasasının 68. maddesinde yapılan değişikliğin anayasaya aykırı olduğu tesbit edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin kararında, ayrıca, yüksek mahkemenin, anayasa değişikliklerinin de anayasaya uygun olup olmadığını denetleyebileceği belirtilmektedir. Bu yorum - karar, Anayasa Mahkemesi'ne T.İ.P.'nin ve üniversitelerin müracaat edebilmelerinin önlenme çalışmalarının yoğunlaştığı bir sırada, ayrıca önem taşımaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nin müracaatı üzerine Anayasa Mahkemesi'nin aldığı ve Resmi Gazete'de yayınlanan kararı, olduğu gibi, aşağıya aktarıyoruz.

«1961 Anayasası, 9. maddesi ile bir değişmezlik ilkesi koymuştur. Bu maddeye göre (Devlet şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki Anayasa hükmü değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez).

Buradaki değişmezlik ilkesinin sadece (Cumhuriyet) sözücüğünü hedef almadığını söylemek bile fazladır. Yani Anayasada sadece (Cumhuriyet) sözcüğünün değişmezliğini kabul ederek onun dışındaki bütün ilke ve kuralların değişebileceğini düşünmenin Anayasanın bu ilkesi ile bağdaştırılması mümkün değildir. Zira 9. maddedeki değişmezlik ilkesinin amacının Anayasa'nın 1, 2. maddelerinde ve 2. maddenin gönderme yaptığı başlangıcı bölümünde yer alan temel ilkelerle niteliği belirtmiş, «Cumhuriyet» sözcüsü ile ifade edilen devlet sistemidir. Bir başka deyimle, 9. madde ile değişmezlik ilkesine bağlanan «Cumhuriyet» sözcüğü değil, yukarıda gösterilen Anayasa maddelerinde nitelikleri belirtmiş olan Cumhuriyet rejimidir. Şu halde, sadece «Cumhuriyet» sözcüğünü saklı tutup, bütün bu nitelikleri, hangi istikamette olursa olsun, tamamen veya kısmen değiştirmek veya kaldırmak suretiyle 1961 Anayasasının ilkeleriyle bağdaşması mümkün olmayan bir başka rejimi meydana getirecek bir Anayasa değişikliğinin teklif ve kabul edilmesinin Anayasaya aykırı düşeceğinin, tartışmayı gerektirmiyecek derecede açık olduğu ortadadır.

Bu bakımdan bu ilkelerde değişmeyi öngören veya Anayasanın sair maddelerinde yapılan değişikliklerle doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bu ilkeleri değiştirme amacı güden herhangi bir kanun teklif ve kabul olunamaz. Bu esaslara aykırı olarak çıkarılmış bulunan bir kanunun Anayasanın mevcut hükümlerinde en küçük bir etki ve değişme yapması veya yeni bir Anayasa kuralı koyması mümkün değildir.

Görülüyor ki Anayasa değişikliğini öngören kanunlar üzerinde Anayasanın 147. maddesi gereğince, Anayasa Mahkemesine esas yönünden denetim görevi düştüğü meydandadır.»

Sıkıyönetimin Uzatılması ittifakla kabul edilmedi

Sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması ile ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan oylamada TİP Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen'in «uzatılma» aleyhine «red» oyu kullandığı halde, gazetelerde sıkıyönetimin uzatılmasının oybirliği ile kabul edildiği yazılmıştır. Bu yayınlar gerçeği yansıtmamaktadır. İlgili tutanağı aşağıda yayınlıyoruz.

«Sayın Başkan, TBMM'nin sayın üyeleri,

Onbir ilimizde sıkıyönetimin iki ay daha uzatılıp uzatılmaması kararı çabucak verilebilecek bir karar değildir. Olaylar ne kadar vahim, bizi ne kadar heyacanlandırıcı nitelikte olursa olsun durumu memleketin geleceği, uzun vadeli çıkarları açısından soğukkanlılıkla, akıl, mantık ve Anayasa çerçevesi için derinlemesine düşünüp görüşerek karar vermek zorundayız. Heyecanlanmak, hiddetlenmek ve bu hislerimize kapılarak baskı ve şiddet yoluna sapmak meseleye çözüm getirmez...

Sayın üyeler, adam kaçırma olayları öldürmeye kadar varmıştır ve failleri bulunamamıştır, halen serbesttir. Ama memleketin düşünce ve basın hayatı üzerinde ağır bir baskı gerçekleştirilebilmiştir. Sıkıyönetimin ilânı gerekçesiyle, anarşist ve terörist hareketlerle hiçbir ilgisi olmayan yüzlerce, bini aşkın yurtaşlar, tanınmış ve seçkin ilim ve sanat adamları, sendika liderleri, partimiz yöneticileri ve üyeleri gözaltına alınmıştır. 41 genel yönetim üyesinin 18'i halen göz altındadır. Oysa sıkıyönetim bu amaçla ilân edilmemiştir, sıkıyönetimin ilânı amacından sapmıştır. Bu uygulamalarla bugün memlekette anayasa nizamı fiilen vardır demek güçtür.

BAŞKAN — Sayın İşmen size Anayasa nizamı ile ilgili söz vermedim, yeterlik önergesinin aleyhinde söz verdim.

İŞMEN (Devamla) Teşekkür ederim sayın Başkan. Bu benim aleyhte konuşmamın bir gerekçesi olarak kısaca fikirlerimi açıklama hususundaki görüşlerimdir.

Sayın üyeler, bütün bu nedenlerle meseleyi daha uzun boylu görüşmek, müzakereleri kesmemek gerekir. İçinde bulunduğumuz çok kritik durum bizlere ağır sorumluluk yüklemektedir. Daha vahim gelişmelere yolaçmamak, sonradan fayda vermiyecek pişmanlığa büyük Meclis olarak düşmemek için görüşmelere devam edip bir aylık sıkıyönetim uygulamalarının iyi bir tahlilini ve değerlendirmesini yapalım. O zaman göreceğiz ki, sıkıyönetimi iki ay daha uzatmakla çözmek istediğimiz meseleyi çözmüş olamıyacağız. Ama Anayasal demokrasiye ağır bir darbe daha indirmiş olacağız. Bunun doğuracağı sorunları ve sonuçları ve büyük Meclise yükliyeceği sorumluluğu önceden düşünmek ve tartmak için müzakerelerin devamını talep ediyorum...

BAŞKAN — Sayın İsmen, çok dağıttınız..

İŞMEN (Devamla) Bu açıdan müzakerelerin devamına lütfen müsaade buyurun, oylarınızı o istikamette kullanın ki her çeşit fikir, her çeşit düşünce burada serbestçe söylenebilsin. Yoksa tek taraflı konuşmalar yapılacak, fakat buna karşıt konuşmalar yapılamıyacak ve oylar verilecek, ne güzel vaatla konuşacağız. Ama ne var ki sayın üyeler, bir aydır, bilmiyorum zatıalileriniz huzura kavuştu mu, ama zannediyorum ki hepiniz tanıksınız, Türkiye'deki kamuoyu rahatlığa kavuşmuş değil, tam tersine rahatsızlığa girmiştir, moral kalmamıştır. (AP sıralarından gürültüler)

Bırakınız meseleleri açıkça burada konuşabilelim, karşıt fikirler işitilsin. Belki, belki diyorum bazılarınızın fikirlerinde yeni bir oluşum olur da hiç değilse bari ilerde kendi kendinizi suçlamaktan kendinizi önlemiş olabilirsiniz. Çok istirham ediyorum, konuşmaların devamına müsaade buyurun ve bu parlementer rejimin de büyük isteğidir, dileğidir. Bunu her halde kendinize karşı bir oylamaya gitmiyeceğiniz, hür konuşma imkânını sağlamakta bilince varmış olduğunuzu da görmek bakımından önemlidir.

Saygılarımla,»

Bundan sonra oylamaya geçilmiş ve Türkiye İşçi Partisi Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen RED oyu kullanmıştır.

Senatör İşmen'in Soruları

Türkiye İşçi Partisi Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen, gözaltına alınmalarla ilgili olarak, Başbakan ve İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına ekteki soru önergelerini vermiştir.

İÇİŞLERİ BAKANI

1 — Anayasanın 33. maddesinde «kimse kendisini veya kanunun gösterdiği yakınlarını suçlandırma sonucu doğuracak beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz. Ceza sorumluluğu şahsidir» der. İlişik 1 numaralı tutanakta görülen ve İstanbul C. Savcılığında 71/170024 ve 71/170025 sayı ile işleme giren şikâyet ne şekilde sonuçlanmıştır?

2 — Gözaltına alınan kimselerden:

a) Kâzime Beygirci'nin hamile ve astım olması ve sık sık ağır krizler geçirmesi dolayısiyle revire kaldırılması hususunda arkadaşları tarafından yapılan bütün müracaatlar reddedilmiştir.

b) SBF Öğrenci Derneği Başkanı 6 gün süreyle MİT tarafından sorguya çekildiği sırada Prof. Mümtaz Soysal'ı suçlamaya yarıyacak yalan ifade vermeye zorlanmıştır.

c) Partimiz Genel Yönetim Kurulu yedek üyesi, İstanbul İl Genel Meclisi Grup Başkanı ve Eyüp İlçe Başkanı Aziz Erkmen 23 Mayıs 1971 Pazar günü Eyüp Emniyet Amirliğinde, ekli 2 No.lu tutanakta göyağa maruz kalmıştır. Yine tutanakta görüleceği üzere çeşitli hakaret ve danakta görüleceği gibi başkaca şahıslar da aynı muameleye maruz kalmışlardır.

d) 20 Mayıs 1971 günü TİP Bakırköy üyemiz Adnan Celâyir, ekli 3 No.lu tutanakta görüleceği gibi çeşitli hakaret ve dayağa maruz kaldığını adli makamlara iletmiştir. Yine tutanakta başkaca şahısların da aynı şekilde muameleye maruz kaldığı görülmektedir.

e) 24 Mayıs 1971 günü İstanbul Emniyet 1. Şube'de 15 - 20 kişi yasak kitap bulundurma yüzünden çeşitli hakaretlere maruz kalmış, Erim Süerkan adlı öğrencinin ayakları varçalanmıştır.

f) 24 Mayıs 1971 günü İstanbul 1. Şube'de Suphi Nuri İleri adındaki öğrenci, Abidin Nesimi, Pertrix ve Türk Demir-Döküm fabrikalarından getirilen işçiler çeşitli hakaretlere maruz kalmış ve korkunç dövülmüşlerdir. (tutanaklar dosyamızdadır.)

g) 20 Mayıs 1971 gününde İstanbul Toplum Polisi Eğitim Merkezinde karikatürist Turhan Selçuk çeşitli hakaretlerle korkunç derecede dövülmüştür.

Bu yedi maddede belirtilen hususların Bakanlığınıza intikal edip etmediğini ve Anayasamıza aykırı bu davranışların sorumlularına Bakanlığınızca ne gibi bir işlem düşünüldüğü?

BAŞBAKAN

1 — Türkiye İşçi Partisi Genel Başkan Vekili Şaban Yıldız'ın 3. Haziran. 1971 Perşembe günü İstanbul'da bir cenaze merasiminde güvenlik görevlilerince, hüviyet ve Partimizdeki Başkanlık görevini belirttiği halde üzeri aranmış ve bazı özel evrakı alınmıştır. «Demokratik hayatın vazgeçilmez unsuru» olan bir siyasi parti Genel Başkanının böyle bir işleme tâbi tutulmasının Anayasamıza aykırılığı konusunda ne düşünüyorsunuz?

2 — Anayasamızın 30. maddesinde «.. Yakalanan veya tutuklanan kimselere, yakalama veya tutuklama sebeplerinin ve haklarındaki iddiaların yazılı olarak hemen bildirilmesi gerekir» denmesine rağmen TİP'in iki Genel Sekreteri Şaban Erik, Sait Çiltaş ve diğer Partili arkadaşlarımız 18 Mayıs 1971 gününden beri gözaltında bulundurulma sebepleri hâlâ kendilerine bildirilmemiştir. Bu işlem Anayasaya aykırı değil midir?

3 — Anayasanın 21. maddesinde «Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama yayma bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir..» ve 33. maddesinde «.. genel müsadere cezası konulamaz» denmesine rağmen, daha önce haklarında hiçbir toplatma kararı verilmemiş yayınlar da aralarında olmak üzere, çok sayıda kitap, broşür ve süreli yayına elkonulması; bu arada bu yayınları evlerinde bulundurdukları için bazı kişilerin gözaltına alınmaları, açık Anayasa hükümleriyle ne dereceye kadar bağdaşmaktadır?

29 MAYIS 1971

"T.İ.P." üzerine...

OLAYLARIN İZİNDE

İSMAİL CEM

TÜRKİYE İşçi Partisi, ülkemizin siyasal hayatında özel bir yere sahiptir. 1961 Anayasasının özgürlük ortamında ve Türkiye'nin

lamıştır. Sağlıklı bir gelişmenin vazgeçilmez şartı olan sağlam teorik temeller atılmıştır. Başka bir deyişle, mutlaka yaşanılması gereken bir çocukluk dönemi artık geride kal... parti, kendi savunduğu,

BASININ SUSKUNLUĞU VE BİR AYDININ SESİ

29 Mayıs 1971 tarihli MİLLİYET Gazetesinde, «İsmail Cem» imzasıyla, Türkiye İşçi Partisi'ni konu edinen bir yazı yayınlandı. Türkiye'nin tek sosyalist partisinin üzerindeki baskıların yoğunlaştığı ve parti yöneticilerinin peşpeşe tutuklandıkları bir sırada yayınlanan bu yazıyı, sütunlarımıza olduğu gibi aktarmayı uygun ve yararlı bulduk.

Türkiye İşçi Partisi, ülkemizin siyasal hayatında özel bir yere sahiptir. 1961 Anayasasının özgürlük ortamında ve Türkiye'nin değişen ekonomik çerçevesinde oluşan parti, kısa sürede sesini duyurmuştur.

TİP, Türkiye'nin siyasal tarihinde kendi ağırlığını ülkenin günlük yaşantısına koyabilmiş ilk sosyalist partidir. Öncelikle işçilerin ve yoksul köylülerin hakkını savunan bir kuruluşun ancak 1960 - 1970 döneminde ön plâna geçebilmesi, kuşkusuz, bir raslantı değildir: Olağanüstü şartların varolmadığı bütün toplumlarda, sosyalist hareketler, ancak belirli bir ekonomik düzeye ulaşıldıktan; işçi kitlesi yoğunlaştıktan sonra gelişebilmektedir. Nitekim Türkiye İşçi Partisinin kısa geçmişi de, bu genel kuralı doğrulamaktadır.

Bu on yıl süresince, TİP, çeşitli sosyal ve siyasal oluşumları kendi gücünü yer yer aşan bir biçimde etkiliyebilmiştir. Meclis içindeki muhalefetiyle ya da Meclis dışı çalışmasıyla, iktidarlar üzerinde dolaylı bir etki yaratabilmiştir. Öncelikle işçi ve köylüleri gözetmeyen iktidarın sosyal kararları, TİP'in katkıda bulunduğu bir ortamın varlığından ötürü, eskiye oranla daha fazla işçi ve köylüleri düşünmek zorunda kalmıştır. TİP'in kendi doğrultusundaki mücadelesi, bu mücadelenin kitlelere ulaştırdığı yeni görüşler ve bakış açıları; Türkiye'nin iktidarlarını mutlaka hesaba katmak zorunda oldukları yeni şartlarla karşı karşıya bırakmıştır.

Bu genel görevinin yanısıra, parti, hukuk alanında başarılı çalışma örnekleri vermiştir. İşçilerin ve köylülerin aleyhine olan çeşitli kanun maddelerini Anayasa Mahkemesine başvurarak iptal ettirmiş; bu konuda sürekli çaba göstermiştir. İşçi kitlelerini gelecekteki öncü siyasal görevlerine hazırlarken; mevcut ortamın her kesiminde işçi ve köylülerin somut yararı doğrultusunda uğraşmıştır.

Son on yıl süresinde, Türkiye İşçi Partisi çeşitli bunalımlardan, düşünsel ve kişisel çatışmalardan da geçmiştir. Yanlışlar yapmıştır. Bunlar, bir sosyalist partinin Türkiye'nin tarihsel koşullarında karşılaşması mukadder olan engellerdir. Sosyalist teorinin tartışılmasına uzun süre set çekilmiş bir toplumda, üstelik Türkiye'nin tarihi ve gerçekleri uzun süre yanlış yorumlanmış bir ortamda, TİP'in bu dalgalanmalardan geçmesi kaçınılmazdır. Nitekim, bir çeşit «kuruluş dönemi» olan 1961 - 1969'dan sonra, parti, çeşitli sorunlara daha soğukkanlılıkla eğilebilecek bir yere ve olgunluğa varmıştır. Özellikle son iki yılda, geçmiş tecrübeleri değerlendirmek, Türkiye'nin şartlarını daha doğru yorumlamak ve marksist teoriyle bu şartlar arasındaki bağlantıyı kurmak için, parti, daha elverişli bir noktaya gelmiştir.

Nitekim, TİP'in bu dönemdeki tahlilleri ve tutumu, doğruluğunu hemen her olayda ispatlamıştır. Sağlıklı bir gelişmenin vazgeçilmez şartı olan sağlam teorik temeller atılmıştır. Başka bir deyişle, mutlaka yaşanılması gereken bir çocukluk dönemi artık geride kalmış; parti, kendi savunduğu, temsil ettiği kitlelere daha yararlı olabileceği özelliklere yaklaşmıştır. Bu, sadece parti çalışmalarının bir sonucu değildir; Türkiye'deki ekonomik gelişmelerin, işçi kitlesindeki ilerlemenin ve sayıca artışın da doğal bir ürünüdür.

Türkiye İşçi Partisi, kısa geçmişin her anında çeşitli saldırı ve suçlamalara hedef olmuştur. Partililer, adetâ çemberlerinin içinde seçim konuşmaları yapmıştır. Küçük şehir ve kasabalarda eşrafın adamları tarafından dövülmüş, hattâ öldürülmüştür. Daha ilk gününden başlayarak, partinin kapatılması için çeşitli çevreler çeşitli formüller aramıştır.

Bütün bunları, bir noktada, tabiî karşılamak gerekir. Zira, işçi ve köylü kitlelerinin haklarını en fazla koruyan ve genişletmeyi amaçlayan bir kuruluşun, bu hakların genişlemesinden hoşnut olmayanlarca boy hedefi yapılması olağandır. Nitekim, köylü hakları, tefecilik, toprak reformu gibi konularda TİP'in rahatsız ettiği eşraf ve ağa çevreleri, TİP'e karşı taşlı—sopalı saldırılar düzenlerken; partinin işçi konusundaki tutumu büyük şehirlerdeki benzer tepkilerin başka alanlarda şekillenmesine sebep olmuştur.

Ne var ki, bütün bu suçlamaların arasında, parti şu özelliğiyle kendini kabul ettirmeyi başarmıştır; TİP, Türkiye'de işçi haklarını kendisine en büyük amaç edinen, bütün çalışmalarını bu doğrultuda sürdüren bir kuruluştur. İşçilerin ekonomik ve siyasal bir kuvvet olarak gide-

(Devamı 3. Sayfada)

PARTİ GAZETESİ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN MERKEZ YAYIN ORGANIDIR. Sahibi : Türkiye İşçi Partisi Adına Şaban Yıldız
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: İzzet ARARAT İdare Yeri: Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi Mithatpaşa Cad. 63/1 Yenişehir — Ankara
Bağış ve aboneler için banka hesap numarası: T.C. Ziraat Bankası Mithatpaşa Şubesi, 630/A - 34 - 15 Günde bir yayınlanır. Fiatı 50 Kuruştur.
TELEFON: 17 07 59 YILLIK ABONE ÜCRETİ: YURTİÇİ: 12,50 TL, YURTDIŞI: 18. TL. DIR. - Dizgi ve baskı Baylan Basım ve Ciltevi Tel: 12 52 95 Ank.